

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

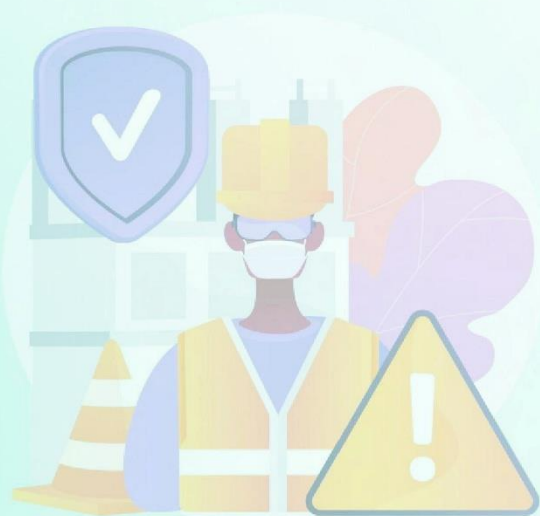
ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ

ДВНЗ «УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

ІННОВАЦІЙНІ АСПЕКТИ СИСТЕМ БЕЗПЕКИ ПРАЦІ, ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ ТА ЗАХИСТУ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Матеріали
Х Всеукраїнської науково-практичної
Інтернет-конференції

8-9 квітня 2025 року

Полтава 2025

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА**

**ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ**

ДВНЗ «УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

**ІННОВАЦІЙНІ АСПЕКТИ СИСТЕМ БЕЗПЕКИ
ПРАЦІ, ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ ТА ЗАХИСТУ
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ**

**Матеріали
Х Всеукраїнської науково-практичної
Інтернет-конференції**

8-9 квітня 2025 року

Полтава 2025

Інноваційні аспекти систем безпеки праці, цивільного захисту та захисту інтелектуальної власності: матеріали X Всеукр. наук.-практ. Інтернет-конференції (Полтава, 8-9 квітня 2025 р.) / ПДАУ: ред. кол. О. І. Біловод, В. М. Заплатинський, С. В. Попов, В. М. Марич [та ін.]. – Полтава: ПДАУ, 2025. – 176 с.

Конференція проведена за підтримки Міністерства освіти і науки України та зареєстрована в ДУ «Український інститут науково-технічної експертизи та інформації» (УкрІНТЕІ) за №243 від 24.02.2025 р.

У збірці представлено матеріали X Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції за результатами досліджень інноваційних аспектів систем безпеки життя та охорони праці, цивільного захисту та захисту інтелектуальної власності.

Матеріали тез призначені для наукових співробітників, науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти усіх рівнів підготовки, керівників та фахівців підприємств.

Відповідальність за зміст наданих матеріалів, точність наведених даних, а також відповідність принципам академічної доброчесності несуть автори. Матеріали видані в авторській редакції.

Редакційна колегія: Біловод О.І., к.т.н., доцент, Полтавський державний аграрний університет; Заплатинський В.М., к.с.-г.н., доцент, Київський столичний університет імені Бориса Грінченка, Президент Академії безпеки та основи здоров'я; Попов С.В., к.т.н., доцент, Полтавський державний аграрний університет; Марич В.М., к.т.н., доцент, Львівський державний університет безпеки життєдіяльності; Лях І.М., д.т.н., доцент, ДВНЗ «Ужгородський національний університет»; Опара Н.М., к.с.-г.н., доцент, Полтавський державний аграрний університет; Дудник В.В., к.т.н., доцент, доцент кафедри механічної та електричної інженерії; Попович Н.М., к.т.н., доцент, Полтавський державний аграрний університет; Петраш О.В., к.т.н., доцент, Полтавський державний аграрний університет; Лапенко Т.Г., к.т.н., доцент, Полтавський державний аграрний університет; Дрожжана О.У., старший викладач, Полтавський державний аграрний університет.

© Автори тез, включені до збірника, 2025

© Полтавський державний аграрний університет, 2025

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ «БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ТА ОХОРОНА ПРАЦІ»

Дрожжана О.У. ОСОБЛИВОСТІ УМОВ ПРАЦІ ПРАЦІВНИКІВ СФЕРИ ГОТЕЛЬНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ	9
Дрожжана О.У., Гаген О.С. СТИМУЛЮВАННЯ БЕЗПЕКИ ПРАЦІ ЯК ПСИХОЛОГІЧНИЙ ФАКТОР ФОРМУВАННЯ БЕЗПЕЧНОЇ ПОВЕДІНКИ ПРАЦІВНИКІВ	12
Дударь Н.І. НЕБЕЗПЕЧНІ ЗАХОПЛЕННЯ ДІТЕЙ І ПІДЛІТКІВ	14
Дрожжана О.У., Дудник В.В. ПРОГНОЗУВАННЯ НОВИХ РИЗИКІВ У ГАЛУЗІ ОХОРОНИ ПРАЦІ	16
Дудник В.В., Дрожжана О.У., Дудник Д.В. АУДИТ ТА КОНТРОЛЬ СТАНУ ОХОРОНИ ПРАЦІ. ПОЛІТИКА ТРИПАРТИЗМУ: ДЕРЖАВА-РОБОТОДАВЕЦЬ-ПРАЦІВНИК	18
Жидацький В.Ц., Лях І.М. ВПЛИВ МЕТЕОРОЛОГІЧНИХ УМОВ ВИРОБНИЧОГО СЕРЕДОВИЩА НА ЕФЕКТИВНІСТЬ ПРАЦІ ОПЕРАТОРА КОМП'ЮТЕРНОГО НАБОРУ	21
Заплатинський В.М. АНАЛІЗ ВИКОРИСТАННЯ ТЕРМІНУ «РИЗИК» У ДЕРЖАВНОМУ СТАНДАРТІ БАЗОВОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ	24
Калинчук С., Гаман Б.В., Марич В.М. РИЗИК ПОЖЕЖ ПІД ЧАС ЖНИВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	28
Канівець О.В., Канівець І.М. ВИКОРИСТАННЯ МАШИННОГО ЗОРУ ДЛЯ ВИЯВЛЕННЯ ПОЖЕЖ НА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ УГІДДЯХ	30
Ковальська Т.А., Дрожжана О.У. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ В СФЕРІ ОХОРОНИ ПРАЦІ	34
Кондель В. М., Титаренко В. М., Молчанов П. О. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ БЕЗПЕКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ БАЗОВОЇ ЗАГАЛЬНОВІЙСЬКОВОЇ ПІДГОТОВКИ	36
Лапенко Т.Г. ПРОБЛЕМИ ОХОРОНИ ПРАЦІ В СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ І ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ	41

Лапенко Т.Г., Колотій С.Ю. ЗНАЧЕННЯ ОСОБИСТОГО ФАКТОРА У ВИНИКНЕННІ ВИРОБНИЧОГО ТРАВМАТИЗМУ І НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ НА ВИРОБНИЦТВІ	43
Левашова Ю.С., Макарова К.Є., Шевченко Є.В. АНАЛІЗ ТА УСВІДОМЛЕННЯ ЗАГРОЗ НА РОБОЧИХ МІСЦЯХ ПРИ ВИКОНАННІ РОБІТ МЕТИЗНОГО ВИРОБНИЦТВА	46
Левашова Ю.С., Сінякова С.Ю. АНАЛІЗ ВПЛИВУ ФОРМАЛЬДЕГІДУ НА БЕЗПЕКУ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ЛЮДИНИ В УМОВАХ УРБАНІЗОВАНИХ ТЕРИТОРІЙ	48
Лесікова А.С., Дрожжана О.У. БЕЗПЕКА ПРАЦІ ПРИ РОБОТІ У БАКТЕРІОЛОГІЧНІЙ ЛАБОРАТОРІЇ	51
Опара Н.М., Гаркуль В.В. ДОРОЖНІ РИЗИКИ ПІД ЧАС ВІЙНИ	54
Опара Н.М., Полулях В.Є. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ БЕЗПЕЧНОЇ ПРОФІЛАКТИКИ ЗООАНТРОПОНОЗІВ	58
Петраш Р.В., Петраш О.В., Попович Н.М., Бондар Л.В. ОХОРОНА ПРАЦІ ПРИ ВЛАШТУВАННІ ГРУНТОЦЕМЕНТНИХ ЕЛЕМЕНТІВ	61
Пічкур Т.В. ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ПОПЕРЕДЖЕННЯ НЕБЕЗПЕЧНИХ СИТУАЦІЙ І НЕЩАСНИХ ВИПАДКІВ НА ВИРОБНИЦТВІ	64
Попович Н.М., Бондар Л.В., Петраш Р.В., Петраш О.В. ОХОРОНА ПРАЦІ ПРИ ВІДБУДОВІ ТА РЕКОНСТРУКЦІЇ ПОШКОДЖЕНИХ ВІЙНОЮ БУДІВЕЛЬ І СПОРУД	66
Розумний О.М. ОЦІНЮВАННЯ РИЗИКІВ НЕБЕЗПЕК, ЩО ВИНИКАЮТЬ ПІД ЧАС ПОЛЬОВИХ РОБІТ У СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ	68
Савченко О.А., Дударь Н.І. ТЕХНІКА БЕЗПЕКИ ГЕОДЕЗИСТА ПРИ РОБОТІ НА БУДІВЕЛЬНИХ МАЙДАНЧИКАХ	71
Сорочинська О.Л. СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ В УПРАВЛІННІ БЕЗПЕКОЮ ПРАЦІ	73
Уряднікова І.В. ВІРТУАЛЬНІ МОДЕЛІ В УПРАВЛІННІ БЕЗПЕКОЮ СИСТЕМ ВОДООЧИЩЕННЯ	77

Чимбір А., Фірман В.М.
ОРГАНІЗАЦІЯ БЕЗПЕЧНОГО НАВЧАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА В
ОСВІТНІХ ЗАКЛАДАХ 79

Шніткова О.С., Дрожжана О.У.
БЕЗПЕКА ПРАЦІ З ДРІБНИМИ ТВАРИНАМИ 83

Ярошович І.Г.
НОВІТНІ ПРАКТИКИ ТА АКТУАЛЬНІ ЗАГРОЗИ У СФЕРІ
БЕЗПЕКИ ТА ОХОРОНИ ПРАЦІ 86

СЕКЦІЯ «ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ НАСЕЛЕННЯ»

Бондаренко В.П.
ЛЮДСЬКИЙ ЧИННИК І БЕЗПЕКА 89

Нікітін А.А., Мещераков І.С.
АНАЛІЗ ПОНЯТТЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ШКОДИ ВНАСЛІДОК
НАДЗВИЧАЙНОЇ СИТУАЦІЇ 91

Опара Н.М., Дударь Н.І.
БЕЗПЕЧНІ ПРАВИЛА ПОВОДЖЕННЯ З МІНАМИ ТА ІНШИМИ
ВИБУХОНЕБЕЗПЕЧНИМИ ПРЕДМЕТАМИ 94

Фірсов С. А., Дикань С. А.
НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ПИТАННЯМ ЦИВІЛЬНОГО
ЗАХИСТУ – АКТУАЛЬНА ПРОБЛЕМА СЬОГОДЕННЯ 98

СЕКЦІЯ «ЕКОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА»

Бондар Л.В., Петраш Р.В., Попович Н.М., Шульгін В.В.
ЕКОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА В БУДІВНИЦТВІ ПІД ЧАС ВІЙНИ
В УКРАЇНІ 102

Кенгерлі А.Г.
ЕКОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА ДОВКІЛЛЯ 104

Мацько П.І., Огородник І.В., Клочун І.А., Онищук О.Р.
ВІЙСЬКОВА АГРЕСІЯ ПРОТИВНИКА ЯК ДЖЕРЕЛО
НЕБЕЗПЕЧНИХ ФАКТОРІВ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ
НА ЕКОЛОГІЧНУ БЕЗПЕКУ 105

Опара Н.М.
ПРОБЛЕМИ ЕКОЛОГІЇ ТА ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ 108

Писаренко В.М., Піщаленко М.А., Логвиненко В.В.
ЕКОЛОГІЧНА ПАРАДИГМА ЗАХИСТУ РОСЛИН ЗА ОРГАНІЧНОГО
(ВУГЛЕЦЕВОГО) ЗЕМЛЕРОБСТВА 112

Федерації, а також упущеної вигоди від неможливості чи перешкод у провадженні господарської діяльності : Спільний наказ Міністерства з питань стратегічних галузей промисловості України та Фонду державного майна України від 25.11.2024 № 163/2685. *Офіційний вісник України офіційне видання*. 2025. № 7. Ст. 597.

7. Лук'янчиков О. М. Пряма дійсна шкода: проблеми розуміння. *Актуальні питання юридичної науки: теорія та практика* : зб. матеріалів Міжнар. наук.-практ. конф. (Кіровоград, 11 груд. 2013 р.). Кіровоград : КІДМУ КПУ, 2013. С. 209–211.

8. Кадук О. О. Причинно-наслідковий зв'язок як елемент складу правопорушення в приватно-правових відносинах. *Наукові записки НаУКМА. Юридичні науки*. 2021. Том 8. С. 26–33

УДК 614.8

БЕЗПЕЧНІ ПРАВИЛА ПОВОДЖЕННЯ З МІНАМИ ТА ІНШИМИ ВИБУХОНЕБЕЗПЕЧНИМИ ПРЕДМЕТАМИ

*Опара Н.М., кандидат сільськогосподарських наук, доцент,
професор кафедри механічної та електричної інженерії,
Дударь Н.І., завідувач лабораторії кафедри
будівництва та професійної освіти
Полтавський державний аграрний університет
м. Полтава*

4 квітня щорічно відзначається Міжнародний день освіти з питань мінної небезпеки та допомоги в діяльності, пов'язаній з розмінування.

Не дивлячись на міжнародні зусилля по попередженню використання наземних мін, ними усіяні багато території у 70 країнах світу. Україна є «самою замінованою» серед них. Експерти вважають, що на повне розмінування українських територій можуть піти десятиріччя.

18 вересня 1997 року в Осло була прийнята оттавська конвенція – Конвенція про заборону застосування, накопичення запасів, виробництва і передачі протипіхотних мін і про їх знищення. Вона вступила в силу 1 березня 1999 року. Назву «оттавська» вона отримала через те, що в цьому канадському місті вона була відкрита до підписання. На даний час учасниками Конвенції є 164 країни. Наша країна ратифікувала цей договір. Але серед цих країн відсутні росія та США.

На території 70 країн міститься у землі 110 мільйонів мін. Міни вбивають і роблять каліками від 1000 до 2000 чоловік у місяць. Тільки в 2021 році 5544 чоловік в усьому світі були покалічені або вбиті мінами. Більшість з них – цивільні особи, половина – діти. Щоб розмінувати усі існуючі у світі міни (якщо не будуть встановлюватися нові) знадобиться 1100 років.

Вартість виробництва міни: від 3 до 75 доларів. Вартість її розмінування: від 300 до 1000 доларів.

Навіть після припинення бойових дій часто залишаються жахливі

наслідки конфлікту: наземні міни та вибухонебезпечні боєприпаси, якими як сміттям всяні місця проживання людей. Наприклад, в Афганістані з 1989 року знезаражено більше 18 мільйонів мін. Через чотири десятиріччя після закінчення війни у в'єтнамській провінції Біньдін, станом на 2019 рік, 40% землі як і раніше містило боєприпаси, які не розірвались, включаючи наземні міни [1].

На сьогодні існує більше 600 різноманітних типів наземних мін, що згруповані у дві категорії – протипіхотні і протитанкові наземні міни.

Протипіхотні міни мають різну форму, їх знаходять як на поверхні так і у землі. Наземні міни є серйозною проблемою для країн, що залежать від сільського господарства.

З кінця 1990 років Службою ООН з розмінування було знищено 55 мільйонів мін. Служба надала підтримку в реалізації Чорноморської ініціативи по зерну і забезпеченню безпечного експорту зерна і добрив з українських портів.

Дитячий фонд ООН (ЮНІСЕФ) у всьому світі підтримує зусилля урядів та гуманітарних організацій по земельному ризику, який міни та снаряди, що не розірвалися представляють для дітей, а також з питань реабілітації постраждалих.

До сфери дії співробітників ЮНІСЕФ входять наступні [1]:

1. Гуманітарна допомога дітям і їх родинам.
2. Медична допомога дітям і їх родинам.
3. Психологічна допомога дітям і їх родинам.
4. Підтримка інформаційних компаній з проблеми мінної безпеки.
5. Підтримка освітніх компаній з проблем мінної небезпеки.

Починаючи з 2014 року, завдячуючи зусиллям ЮНІСЕФ у 25 країнах 29 мільйонів дітей отримали освіту з проблем пов'язаних з вибухонебезпечними предметами, переважно в регіонах, де ідуть бойові дії.

ЮНІСЕФ закликає усі сторони конфліктів відмовитися від використання зброї вибухової дії і нагадують про необхідність виконання і дотримання принципів Договору про заборону мін та Конвенції по касетним боєприпасам.

У тексті резолюції 2475 Ради Безпеки, що була прийнята у 2019 році, міститься призив до держав – членів ООН забезпечувати безпеку осіб з обмеженими фізичними можливостями (маломобільних груп населення), надавати їм доступ до реабілітації і допускати їх до участі у діяльності по запобіганню конфліктів та миробудівництву.

За даними на початок квітня 2024 року від нещасних випадків, пов'язаних з вибухонебезпечними предметами, в Україні загинуло 295 чоловік, 663 отримали травми. Очисткою української території від мін і боєприпасів, які не розірвалися займається місія Програми розвитку ООН (ПРООН).

Наприкінці 2024 року територія України, потенційно забруднена вибухонебезпечними предметами та мінами становила 13900 км². Це приблизно третина території країни.

За розрахунками фахівців під час будь-якого озброєного конфлікту не спрацьовує біля 10% усіх використаних протилежними сторонами боєприпасів.

Після повномасштабного вторгнення росії в Україну сотні цивільних загинули або отримали поранення в наслідок вибуху мін або інших небезпечних пристроїв [1,2].

В Україні, за розрахунками спеціалістів, щоденно витрачається до 30 тисяч ракет та снарядів. Не спрацьовує з них біля трьох тисяч. Конфлікт триває вже більше тисячі діб (більше трьох років) – саперам рано чи пізно прийдеться мати справу з більш ніж трьома мільйонами бомб, що не розірвалися. За очікуванням на розмінування в Україні загальні витрати складуть порядком 35 мільярдів доларів [2].

На початку квітня 2024 року програма розвитку ООН (ПРООН) та BBC Media Action за підтримки уряду Японії розпочали компанію про інформування населення України про безпеки, які несуть вибухонебезпечні об'єкти та міни.

Попередній етап цієї компанії почався у грудні 2023 року, а активне розповсюдження освітніх матеріалів за допомогою радіо, соціальних мереж, телебачення, зовнішньої реклами розпочався у червні 2024 року.

Компанія була розроблена у співробітництві з Державною службою України з надзвичайних ситуацій (ДСНС) та ключовими неурядовими організаціями в цій сфері покликана охопити все населення країни.

Особлива увага в цій компанії приділена вразливим категоріям населення та регіонам, що мають підвищену кількість нещасних випадків, пов'язаних з вибухонебезпечними предметами.

Як же надати допомогу людині, що постраждала від вибухонебезпечних предметів та мін? Як треба діяти в ситуації, коли Ви виявили вибухонебезпечний предмет? [1,2]

1. Переконатися, чи немає загрози повторного вибуху, вогню, задимлення, обвалу будівлі, пожежі.

2. Оцінити ризик витоку газу, наявності пошкоджених електрокабелів, уламків гострих предметів та скла, що становлять небезпеку для Вас і постраждалих.

3. Не підходьте до підозрілих предметів.

Дотримуйтесь правил «хороший рятувальник – це передусім живий рятувальник». В Україні передбачена кримінальна відповідальність за залишення людини в небезпечному для життя стані. Мінімум, який Ви можете зробити в даній ситуації – викликати бригаду центру екстреної медичної допомоги та медицини катастроф.

При спілкуванні з диспетчером повідомте йому, будь-ласка, наступні дані [2]:

1. Де стався вибух? Адресу або орієнтир, щоб Вас максимально швидко знайшли.

2. Що трапилося? Наприклад: «Був вибух у житловому будинку. Є постраждалі».

3. Кількість постраждалих. Якщо не знаєте точну кількість (багато, кілька).

4. Характер травм, Чітко і лаконічно описати стан постраждалого.

Починати треба з найбільш критичних, не використовуючи емоції. Не використовуйте ті фрази, що не дають корисної інформації (Він погано

виглядає!!!). опишіть конкретно, що Ви бачите (без свідомості, не дихає, сильна кровотеча). Не переоцінюйте чи недооцінюйте стан постраждалого.

5. Пересвідчитесь чи є небезпека повторного вибуху, пожежі чи завалу?

6. Вік і стать потерпілого (її). Його (її) стан.

7. Головне правило виклику і спілкування з диспетчером будь-якої екстреної служби – не кладіть слухавку першим. У диспетчера можуть виникнути додаткові запитання. Вам можуть дати важливі інструкції.

До приїзду бригади екстреної медичної допомоги та медицини катастроф («швидка допомога», «103») зробіть наступне [3]:

Крок 1.

Проведіть первинний огляд постраждалого(лих). Не обов'язково підходити в притул. Встановлюйте контакт на відстані 4-5 метрів. Спитайте, якщо людина знаходиться у свідомості: «Пані (пан), друже, дівчино (хлопчику)! Ви мене чуєте? Потрібна допомога?»

Крок 2.

Якщо Ви бачите критичну кровотечу зупиніть її в першу чергу. Потім перевірте інші показники (дихання).

Ознаки критичної кровотечі:

- ✓ Кров витікає під тиском.
- ✓ Калюжа крові, що збільшується під пораненням.
- ✓ Рясно просочений кров'ю одяг.
- ✓ Травматологічна ампутація кінцівок.

Для зупинки кровотечі необхідно затиснути рану, накласти турнікет або провести тампонування рани (якщо кровотеча в ділянці шиї, паху, під пахвами). Можна здійснювати прямий тиск на рану.

Спеціалісти з надання першої домедичної допомоги рекомендують в даний час будь-кому мати при собі звичайні медичні рукавички. Їх можна носити в жовтій коробочці з під звичайного дитячого кіндер-сюрпризу. А також два джгути-турнікети: один для проведення самодопомоги і один для надання допомоги іншим. Треба пам'ятати, що саморобні турнікети з ременів чи гілок «не працюють».

Крок 3.

Необхідно перевірити наявність дихання, якщо людина знаходиться без свідомості. У випадку, коли людина не відповідає на Ваше звернення – забезпечте прохідність дихальних шляхів та пересвідчитесь у наявності дихання(використовуйте алгоритм «чую-бачу-відчуваю»).

Пересвідчитися в наявності дихання: рух грудної клітки, прислухайтеся до дихання, відчуття тепла або пари біля рота та носу. Проведіть підрахунок дихальних рухів за 10 секунд. Якщо кількість дихальних рухів два, або більше вдихів – можна вважати, що потерпілий дихає. Якщо не дихає – проводимо серцево-легеневу реанімацію (СЛР).

Якщо потерпілий дихає, але знаходиться без свідомості – повертаємо його на бік (в стабільне положення).

Якщо він знаходиться в свідомості, то задаємо наступні запитання: «Як тебе звати?, Який сьогодні день? Що з тобою трапилось?».

Не переміщуйте постраждалого після вибуху без крайньої потреби, це може становити загрозу для життя.

Крок 4.

Необхідно залишатися поруч з постраждалим до приїзду «103».

Треба заспокоїти, зігріти людину.

Яких дій варто уникати?

1. Бігти до епіцентру вибуху, якщо територія залишається небезпечною.

2. Пересувати уламки будівельних конструкцій без потреби – це може спричинити обвал.

3. Витягати сторонні предмети з ран. Це може призвести до кровотечі, або підсилити вже наявну.

4. Давати будь-які медикаменти.

5. Нехтувати власною безпекою.

В рамках своїх професійних обов'язків зобов'язані надавати домедичну допомогу: пожежники, поліціанти, рятувальники.

В будь-якому випадку необхідно дотримуватися правил домедичної допомоги – не нашкодь!

Список використаних джерел

1. Правила поведінки з вибухонебезпечними предметами: веб-сайт.

URL: <https://surli.cc/tovtbd>.

2. Правила поведінки при виявленні вибухонебезпечних предметів: веб-

сайт. URL: <https://ck.dsns.gov.ua/photo/vnp>.

3. Мінно-вибухові поранення: як допомогти потерпілому: веб-сайт.

URL: <https://surl.li/glkfiz>.

УДК 614.8+351.78

НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ПИТАННЯМ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ – АКТУАЛЬНА ПРОБЛЕМА СЬОГОДЕННЯ

Фірсов С. А., в.о. начальника

НМЦ ЦЗ та БЖД Полтавської області,

Дикань С. А., кандидат технічних наук, доцент,

викладач вищої категорії

Навчально-методичний центр цивільного захисту

та безпеки життєдіяльності Полтавської області

м. Полтава

Повномасштабна війна рф проти України спричинила підвищення уваги до реалізації однієї з головних складових захисту населення – навчання діям у надзвичайних ситуаціях (далі – НС). З метою обізнаності діям у різного роду НС техногенного, природного, соціального і воєнного характеру до переліку категорій осіб керівного складу і фахівців, які повинні проходити функціональне навчання в навчально-методичних центрах сфери цивільного захисту (далі – ЦЗ), була додана категорія «педагогічні і науково-педагогічні працівники, які проводять навчання здобувачів освіти діям у НС» [3]. Навчання